

André GOZIER, *Petnaest dana u molitvi s Učiteljem Eckhartom* ili Rađanje Boga u duši, Prev. Marijan Jurčević, Zagreb, Dominikanska naklada Istina, 2001., 111 str.

Naslov knjige jasno kazuje o kakvoj vrsti djela je riječ, signalizirajući »vježbalačku« i »putničku« dimenziju djela. Autor na način duhovnih vježbi u prvo-me planu uvodi u mislenu molitvu pomoću probranih i prokomentiranih tekstova Učitelja Eckharta.

Ta autorova intencija zaslužuje punu pozornost, a djelo mu zavređuje hrvatski prijevod i objavljivanje. Dakako, neće to biti laka lektira za naše čitatelje, pogotovo ako se umiju kretati jedino u okviru naše kršćanske pučke pobožnosti. Djelo doduše ne zahtijeva neko sustavno predznanje iz povijesti kršćanske srednjovjekovne mistike i filozofije, no svakako pretpostavlja naviku razmišljanja u religioznom ozračju te poučava kako se molitva iz razmišljanja rađa i na razmišljanje potiče. Premda je ovdje naglasak više na djelatnosti uma negoli čuvstva (srca), ipak je mislena molitva otvorena također i za afektivno uzdizanje duha k Bogu, štoviše, upućena je na nj i rasvjetljuje ga. Ton Eckhartovih tekstova i komentara uz njih pokazuju to dovoljno jasno.

Uz predgovor i uvod koji informiraju o Eckhartu i autorovu naumu, knjiga ima 15 poglavlja (»dana«) koja čitatelja pozivaju na prateće razmišljanje (i pritom ga vode) te unutarnje uvježbavanje Eckhartova mistagoškog postupanja. Naslovi poglavlja pokazuju da knjiga ne želi biti samo pročitana i promišljena nego i »provježbana« — naravno, koliko je to čitatelju moguće i dostupno. U cjelini uzevši, djelo možemo shvatiti kao komentar Augustinove programatske rečenice: »Noli foras ire, in teipsum redi!« — dakako, u praktičnom smislu. To je tema prvih triju »dana«, dok sljedeća tri govore o intelektualno–asketskom držanju koje valja uvježbavati na putu u nutrinu. To je tema glasovita Eckhartova

»odricanja« (odjeljivanja). Tematski mu je bliska i metafora »pustinje« (12. dan). Druga polovica knjige, točnije od 7. do 12. »dana«, raspravlja o dodatnim momentima puta u nutrinu, tako da ističe važnost tema slike, uzora i pustinje kao i napetosti među njima, te Eckhartovo originalno tumačenje perikope o Marti i Mariji (koje je u ovom kontekstu možda ipak zaslužilo produbljeniju razradbu negoli je ovdje ponuđena). Preostala tri završna »dana« kruže oko »cilja« cijeloga puta, ali tako da se u cilju zrcali cjelokupni prijedeni put. »Budenje« (ili možda bolje »probudenost«) pokazuje kako je cilj već od početka upisan u put i kako put ne može biti put ako u sebi na neki način već ne nosi cilj — barem kao slutnju i želju. To je »putnički« ili »hodočasnički« odraz napetosti i dijalektike koja intimno i neukidivo povezuje Stvoritelja i stvora. Dakako, kao što je to i inače slučaj u Eckharta, zajedničarska dimenzija tog puta potisnuta je u pozadinu, a u prvom planu stoji rađanje Boga u pojedinčevoj duši. Ne mora to odmah biti »povijesno–spasenjski, bez–svjetski individualizam«, ako se ima u vidu da je svaki čovjek slika i prilika Božja te je svakome dano da bude mjesto rođenja Boga ukoliko želi krenuti Eckhartovim putem.

Ili možda ipak treba priznati da je riječ o mistici koja ima slijepu pjegu za onu prisutnost Boga, koja se zbiva ondje »gdje su dvojica ili trojica sabrani u njegovu ime«?

Zbog same tematike, kao i načina njezine obrade, smatram da će knjiga zasigurno pripomoći boljem razumijevanju njegovih tekstova, prevedenih na hrvatski pod naslovom »Knjiga božanske utjehe« (Zagreb, Naprijed, 1991.)

Stjepan KUŠAR